

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 741/2025-13

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Ivana Fiačana a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], narodenej [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpenej advokátom JUDr. Matejom Oslackým, Jarabinková 8E, Bratislava, proti rozsudku Okresného súdu Bratislava II č. k. 8C/14/2007-668 zo 4. novembra 2019, rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 4Co/163/2020-742 z 29. marca 2023 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Obdo/4/2024 z 20. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a**.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 11. novembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov uvedenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozsudky krajského súdu a najvyššieho súdu zrušiť, vec vrátiť krajskému súdu na ďalšie konanie a priznať jej náhradu trov konania o ústavnej sťažnosti. Sťažovateľka taktiež navrhuje odložiť vykonateľnosť napadnutého rozsudku krajského súdu do právoplatného rozhodnutia o jej ústavnej sťažnosti.

II.

Skutkové východiská

2. Okresný súd napadnutým rozsudkom zamietol sťažovateľkinu žalobu o určenie neplatnosti dvoch zmlúv, ktorými v roku 2004 jej vtedajší manžel (žalovaný 2) bez jej súhlasu previedol obchodné podiely v dvoch obchodných spoločnostiach na nadobúdateľku, s ktorou už v tom čase žil v spoločnej domácnosti (žalovaná 1). Okresný súd na námietku žalovanej strany konštatoval

premlčanie sťažovateľkinho práva, pretože relatívnu neplatnosť oboch zmlúv riadne uplatnila až 2. júna 2014 (skoršie podanie z roku 2007 bolo realizované telefaxom bez včasného doloženia originálu), aj to však iba voči jednej zo zmluvných strán. K doplneniu potrebného okruhu pasívne legitimovaných osôb na strane žalovaných došlo až podaním z 25. novembra 2015.

3. Okresný súd zároveň dospel k záveru, že napadnuté zmluvy nie sú absolútne neplatné pre rozpor s dobrými mravmi. Hoci sťažovateľka namietala výrazné podhodnotenie ceny prevádzaných obchodných podielov, neprodukovala tvrdenie o, podľa nej, reálnej cene za obchodné podiely opreté o odborné vyjadrenie alebo znalecký posudok. Odkazovala len na daňové výstupy (daňové priznanie, súvaha, výkaz ziskov a strát), ktoré cenu obchodných podielov nedefinujú. Navyše, okresný súd ani po nahliadnutí do týchto listinných dôkazov v nich nenašiel oporu nekonkrétnych tvrdení o obrate alebo hodnote prevádzaných podielov v rozhodnom období, preto ani nemohol na tieto listiny prihliadnuť.

4. Okresný súd poukázal aj na hĺbku rozvratu vzťahov medzi sťažovateľkou a žalovaným 2, čo sa prejavilo v iných súdnych konaniach (zrušenie BSM, rozvod). Dôvodil, že hoci by nesporná absencia sťažovateľkinho súhlasu s prevodmi obchodných podielov dovoľovala úvahu o rozpore s dobrými mravmi, konkrétne pomery medzi bývalými manželmi preukazujú prostredie vylučujúce nielen konštruktívny, ale akýkoľvek, hoc čo i len sprostredkovaný dialóg. Za takéhoto stavu by bolo nespravodlivé vyňať len jeden z aspektov skutkového stavu a izolovane, bez vzájomných súvislostí, mu inkorporovať právny účinok.

5. K sťažovateľkinej argumentácii, že jednou z napadnutých zmlúv žalovaný previedol 2/5 obchodného podielu, hoci vlastnil len 38 %, okresný súd uviedol, že pri následnom prevode tohto obchodného podielu v roku 2012 je už správne uvedená miera účasti 38 % a predmetná vada spôsobuje neplatnosť len v časti prevyšujúcej skutočný podiel žalovaného 2, nie celej zmluvy.

6. Na odvolanie sťažovateľky krajský súd napadnutým rozsudkom prvoinštančný rozsudok potvrdil, keď sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi okresného súdu.

7. Dovolanie sťažovateľky založené na 420 písm. f) a § 421 ods. 1 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) najvyšší súd napadnutým rozsudkom zamietol. K namietanej zmätočnosti uviedol, že rozsudok krajského súdu obsahuje dostatočné a zrozumiteľné odôvodnenie. Sťažovateľkinu námietku voči záveru o neunesení dôkazného bremena najvyšší súd vyhodnotil ako nedôvodnú, keďže povinnosť žalobcu navrhovať a označovať dôkazy nemôže suplovať súd. Nie je úlohou súdu odpovedať na otázku, akým iným spôsobom mala sťažovateľka preukázať hodnotu obchodných podielov, ak navyše z ustálenej judikatúry tento spôsob podporne vyplýva. Najvyšší súd odkázal aj na judikatúru, podľa ktorej aj keď sa na absolútnu neplatnosť právneho úkonu prihliada *ex officio*, konajúci súd nevyhľadáva iniciatívne jej skutkové dôvody nad rámec tvrdení strán, a nie je jeho úlohou vlastnými úvahami nahradiť vôľu strán, pokiaľ určité skutočnosti samy nerozporujú.

8. V časti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP najvyšší súd identifikoval dovolaciu otázku v tom zmysle, či možno považovať za absolútne neplatný právny úkon pre rozpor s dobrými mravmi prevod obchodného podielu, ktorého hodnota patrí do BSM, za výrazne nižšiu kúpnu cenu, ako je trhová hodnota v situácii, keď nebol udelený súhlas druhého manžela s prevodom a zároveň sa prevod uskutočnil v prospech nadobúdateľky, s ktorou prevodca žije v spoločnej domácnosti,

a prevod sa uskutočnil v čase prebiehajúceho konania o rozvod manželstva a konania o zrušenie BSM. Analyzujúc právnu podstatu obchodného podielu najvyšší súd upozornil, že ustálená judikatúra pri vyporiadaní BSM umožňuje, aby sa na scudzovací úkon vykonaný v rozpore s § 145 ods. 1 Občianskeho zákonníka prihliadlo. Pri vyporiadaní podľa zásad uvedených v § 150 Občianskeho zákonníka sa teda zaradi obvyklá hodnota scudzenej veci (*per analogiam* aj majetkovej hodnoty) do určenia podielov bývalých manželov. S tým je však spojená nevyhnutnosť preukazovania obvyklej hodnoty obchodného podielu ku dňu zániku BSM podľa cenových relácií ku dňu vyporiadania. Sťažovateľka však nenavrhol dokazovanie formou znaleckého posudku, resp. inou formou, pričom zásada rovnosti strán v konaní vylučovala, aby súd prevzal iniciatívu a bez návrhu sťažovateľky v rámci procesného útoku nariadil vykonanie znaleckého dokazovania. Podľa názoru najvyššieho súdu nižšie súdy zohľadnili kontext a všetky relevantné hľadiská sťažovateľkinej veci tak, aby ich rozhodnutie nebolo formálne, ale zohľadnilo všeobecný príkaz praktickej morálky. Absenciu dôkazu v rámci procesného útoku viažuceho sa na tvrdenie výrazne nižšej kúpnej ceny nemohli prevážiť samotné okolnosti týkajúce sa času uskutočnenia prevodov (obdobie prebiehajúceho konania o rozvod manželstva a konania o zrušenia BSM) a osoby nadobúdateľky (prevodca s ňou žije v spoločnej domácnosti) podielov.

III.

Argumentácia sťažovateľky

9. Podľa názoru sťažovateľky súdy konajúce o jej žalobe nevzali do úvahy zjavný úmysel žalovaných znížiť masu patriacu do BSM sťažovateľky a prevodcu a obchádzanie zákona. Otázku absolútnej neplatnosti právnych úkonov riešili len okrajovo, keď svoju pozornosť napriek námietkam sťažovateľky väčšinou upriamili len na relatívnu neplatnosť. Absentujúci súhlas s prevodom obchodných podielov súdy bagatelizovali tvrdením, že sťažovateľka už so žalovaným 2 v predmetnom čase nežili v spoločnej domácnosti a ich vzájomné vzťahy boli napäté. Faktické ukončenie spoločného bývania manželov ani napäté vzťahy ale nespôsobujú zánik BSM ani ho nezužujú. Prevádzanie majetku (zužovanie masy patriacej do BSM) za skutkového stavu, ktorý smeruje a aj vyústi do rozvodu manželstva (zrušenia BSM), je samo osebe v rozpore s dobrými mravmi.

10. Súdy ignorovali tvrdenia sťažovateľky a ňou predložené dôkazy k hodnote prevádzaných obchodných podielov (vo vzťahu k dôvodom neplatnosti zmluvy). Sťažovateľka v konaní predložila relevantné dôkazy (daňové priznanie, súvaha, výkaz ziskov a strát), ktorými podporila svoju argumentáciu o výške hodnoty obchodných podielov. Súdy sa s týmito dôkazmi náležitým spôsobom nevysporiadali. Sťažovateľka nemala možnosť iným spôsobom preukazovať rozpor konania žalovaných s dobrými mravmi. Nebolo možné od nej spravodlivo požadovať, aby zabezpečila odborné vyjadrenie alebo znalecký posudok k hodnote obchodných podielov. Nebola spoločníčkou (ani konateľkou) predmetných obchodných spoločností a nemala prístup k všetkým relevantným údajom (spoločníkom bol žalovaný 2) potrebným na vyhotovenie takého znaleckého posudku. Pri takej vysokej miere pochybností o platnosti napadnutých právnych úkonov ťažilo dôkazné bremeno žalovaných, aby preukázali, že napadnuté právne úkony nie sú v rozpore s dobrými mravmi a že týmito úkonmi nedošlo ani k obchádzaniu zákona. Ak súdy ponechali dôkazné bremeno v celom rozsahu na sťažovateľke, zasiahli do jej práva na spravodlivé súdne konanie.

11. Súdny sa nevysporiadali s námietkami sťažovateľky o absolútnej neplatnosti zmlúv v dôsledku toho, že žalovaný 2 previedol na žalovanú 1 viac ako v skutočnosti vlastnil, keď predmetom jednej zo zmlúv o prevode bol obchodný podiel vo veľkosti 2/5, teda 40 %, pričom však žalovaný 2 ako prevodca v tom čase mal v predmetnej spoločnosti obchodný podiel len vo výške 38 %. Súdny túto skutočnosť ničím nepodloženou úvahou bagatelizovali ako chybu v písaní, hoci išlo o vadu týkajúcu sa podstatnej náležitosti zmluvy. Neobstojí preto tvrdenie súdov, že neplatnou by bola predmetná zmluva len v časti prevyšujúcej skutočnú výšku obchodného podielu žalovaného 2. Sťažovateľka zastáva názor, že takáto podstatná vada spôsobuje absolútnu neplatnosť celého právneho úkonu pre jeho neurčitost' a nezrozumiteľnosť (§ 37 Občianskeho zákonníka).

12. Súdny opomenuli svoju povinnosť *ex officio* prihliadať na absolútnu neplatnosť napadnutých právnych úkonov, čím zasiahli do práv sťažovateľky, ktorá na túto skutočnosť upriamovala pozornosť už v žalobe a aj v neskorších štádiách konania. Je zrejmé, že sťažovateľka (vychádzajúc z obsahu jej podania) napadla neplatnosť právnych úkonov už v roku 2007, nie až v roku 2014, ako to nesprávne konštatovali súdy. Ak by súdy správne posúdili podania sťažovateľky, ktorá v danom čase ani nebola právne zastúpená, potom mali dospieť k právnomu záveru, že sťažovateľka napadla platnosť predmetných zmlúv o prevode obchodných podielov. Porušenie práv sťažovateľky spočíva v tom, že súdy sťažovateľku nevyzvali zrozumiteľným spôsobom na spresnenie žaloby, ak mali pochybnosť o ich obsahu. Okresný súd ale sťažovateľku vyzval na doplnenie, resp. špecifikáciu podania, ktorú následne v rozpore s vôľou sťažovateľky vyhodnotil ako zmenu petitu.

13. Namietané porušenie čl. 48 ods. 1 ústavy sťažovateľka odôvodňuje nesprávne obsadeným súdom, ktorý rozhodoval o jej dovolaní. Základné konanie bolo vedené v občianskoprávnej agende a najvyšší súd rozhodol vo veci zapísanej v registri „Obdo“, teda ako spor obchodnoprávny. Sťažovateľka tvrdí, že pôvodne bolo dovolanie zapísané aj na najvyššom súde ako občianskoprávny spor (sp. zn. 2Cdo/1/2024), čo vyplynulo z telefonického informácie poskytnutej infocentrom dovolacieho súdu právnomu zástupcovi sťažovateľky v januári 2024. Následne ale vo veci rozhodoval senát 5Obdo obchodnoprávneho kolégia najvyššieho súdu. Z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nie je zrejmé, z akých dôvodov ani na akom právnom základe došlo k zmene senátu. V tomto smere preto rozhodoval ako nesprávne obsadený buď najvyšší súd (zložený zo sudcov obchodnoprávneho kolégia), alebo súdy prvej a druhej inštancie (zložené zo sudcov zaradených do vybavovania občianskoprávnej agendy súdu).

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1 K namietanému porušeniu základného práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy) a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 6 ods. 1 dohovoru):

14. Dôvody ústavnej sťažnosti v tejto časti nie sú diferencované vo vzťahu k jednotlivým súdom, ktoré sťažovateľka označila ako porušovateľov svojich práv.

15. Vo vzťahu k napadnutému rozsudku okresného súdu a napadnutému rozsudku krajského súdu je ústavná sťažnosť sťažovateľky neprípustná podľa § 55 písm. d) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“). Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy totiž

ochranu základným právam a slobodám ústavný súd poskytuje len vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Právomoc krajského súdu rozhodovať v odvolacom konaní vylučuje právomoc ústavného súdu zaoberať sa poskytovaním ochrany sťažovateľkiným právam proti rozsudku okresného súdu. Rovnako právomoc najvyššieho súdu v dovolacom konaní vylučuje právomoc ústavného súdu zaoberať sa poskytovaním ochrany sťažovateľkiným právam proti rozsudku krajského súdu. Preto v týchto častiach ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. d) zákona o ústavnom súde.

16. Pokiaľ ide o napadnutý rozsudok najvyššieho súdu, ústavný súd konštatuje, že sa meritórne vysporiadal so všetkými námietkami sťažovateľky, ktoré predniesla v dovolaní. Obdobné námietky predniesla sťažovateľka aj v ústavnej sťažnosti, ktorá tak tvorí pokračovanie dôvodov dovolania, hoci kritériá dovolacieho prieskumu a ústavno-súdneho prieskumu nie sú rovnaké. Inými slovami, ústavný súd v konaní o ústavnej sťažnosti nemôže odpovedať meritórne na sťažovateľkine otázky o tom, či konanie žalovaného 2 (ne)bolo v rozpore s dobrými mravmi. Úlohou ústavného súdu je vyhodnotiť, či sa najvyšší súd s dôvodmi sťažovateľkinho dovolania vysporiadal spôsobom rešpektujúcim jej základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie.

17. Ústavný súd sa nestotožňuje s názorom sťažovateľky, podľa ktorého sa najvyšší súd venoval absolútnej neplatnosti napadnutých prevodov len okrajovo. Najvyšší súd vyčerpávajúco zodpovedal sťažovateľkou nastolené námietky k absolútnej neplatnosti zmlúv o prevode obchodných podielov, a to tak na úrovni namietanej vady zmätočnosti rozsudku krajského súdu (body 31 až 34 a 38 až 40 rozsudku najvyššieho súdu), ako aj v rovine namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci (body 53 až 56 rozsudku najvyššieho súdu).

18. Rovnako nemožno súhlasiť s argumentáciou, že absentujúci súhlas s prevodom obchodných podielov najvyšší súd bagatelizoval. Naopak, najvyšší súd nielen *in abstracto* odkázal na názory ustálenej judikatúry a odbornej literatúry, ale, akcentujúc nutnosť skúmať individuálne skutkové okolnosti každej veci nastolujúcej otázku aplikácie neurčitej právnej kategórie dobrých mravov, *in concreto* vzal do úvahy časové okolnosti veci (scudzenie v čase prebiehajúceho rozvodového konania a konania o zrušenie BSM), ako aj skutočnosť, že nadobúdateľkou obchodných podielov bola partnerka žalovaného 2, s ktorou v tom čase zdieľal spoločnú domácnosť. Uvedené okolnosti svedčiacie v prospech sťažovateľkinho postoja však najvyšší súd vyvažoval s opozitnými decíznymi faktormi, ktoré rovnako ako okresný súd a krajský súd videl v zložitej rodinnoprávnej situácii oboch manželov v roku 2004. Tá svojimi okolnosťami zjavne uplatňovanie korektívu dobrých mravov v ich vzájomných vzťahoch natoľko oslabila, že by bolo nespravodlivé priznať jeho účinok len v prospech jednej zo sporových strán.

19. Ústavný súd za protiústavné považuje tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (I. ÚS 301/06). Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva, že rozhodnutie vnútroštátneho súdu možno považovať za svojvoľné a také, ktoré narúša spravodlivosť konania, iba v prípade, ak sú v ňom vyjadrené dôvody založené na zjavnej skutkovej alebo právnej chybe vnútroštátneho súdu, dôsledkom čoho došlo k odopretiu spravodlivosti (Moreira Ferreira proti Portugalsku z 11. 7. 2017, sťažnosť č. 19867/12, bod 85; Navalnyy a Ofitserov proti Rusku z 23. 2. 2016, sťažnosti č. 46632/13 a č. 28671/14, bod 119).

20. Napadnutý rozsudok najvyššieho súdu ústavný súd nemôže v žiadnom prípade kvalifikovať ako svojvoľný a založený na zjavných skutkových či právnych chybách. Niet pochýb, že na výsledok vyvažovania podstatných determinantov rozhodnutia o sťažovateľkinej žalobe možno mať aj opačný názor, ten však ústavný súd nemôže presadzovať bez ústavne relevantnej vady rozsudku najvyššieho súdu. Ak by takto ústavný súd postupoval, stával by sa z neho súd rozhodujúci vec, ktorá bola predmetom sporu v konaní o sťažovateľkinej žalobe, nie súd ústavne oddelený od sústavy všeobecného súdnictva a realizujúci prieskum prizmou ľudsko-právnych kritérií.

21. Ústavný súd v naznačených súvislostiach ešte považuje za nutné doplniť, že najvyšší súd zrozumiteľne sťažovateľke naznačil, že jej subjektívny záujem dostať scudzené obchodné podiely späť do masy BSM nestratil v dôsledku jej neúspechu s určovacou žalobou úplne šancu na uspokojenie. V bodoch 53 a 54 svojho rozsudku uviedol, že aj v prípade neúspechu so žalobou o určenie neplatnosti scudzovacích úkonov je možné, aby súdy pri vyporiadavaní zaniknutého BSM prihliadli na obvyklú hodnotu scudzených majetkových hodnôt (teda aj obchodných podielov) do určenia podielov bývalých manželov. Tým sa negatívny dopad neúspechu sťažovateľky v konaní o jej určovacej žalobe na jej právom chránené subjektívne záujmy nepochybne zmierňuje.

22. V procese dokazovania súdy neignorovali sťažovateľkou označené a navrhnuté dôkazy (daňové priznanie, súvaha, výkaz ziskov a strát). Vyhodnotili ich však ako nedostatočné na to, aby preukázali skutkové okolnosti odôvodňujúce uplatnenie korektívu dobrých mravov. Ani v tomto prípade ústavný súd nepovažuje závery najvyššieho súdu za excesívne a svojvoľné. Niet totiž pochýb, že aj podklady súvisiace s plnením daňových povinností vykazujú limity, pokiaľ ide o ich reálnu obchodovateľnú hodnotu. Sú totiž primárne určené na posudzovanie daňovo-právnych súvislostí podnikania fyzických osôb a právnických osôb a v procese dokazovania v civilnom spore ich dôkazná hodnota nie je vôbec absolútna. Naopak, podlieha zásade voľného hodnotenia dôkazov, ktorá vylučuje apriórne uprednostnenie jedného druhu dôkazu pred iným a vyžaduje hodnotenie dôkazov v ich vzájomných súvislostiach. Okrem toho v reflexii na okolnosti sťažovateľkinej veci ústavný súd upozorňuje, že už okresný súd spochybnil sťažovateľkinu skutkovú argumentáciu o hodnote prevádzaných obchodných podielov po jej konfrontácii s navrhovanými daňovými dokladmi. Proti tejto argumentácii však sťažovateľka v ústavnej sťažnosti nijak nebrojí. Následne bola dôvodnou požiadavka súdov na predkladanie ďalších dôkazov, ak sťažovateľka zamýšľala preukázať podhodnotenie predajnej ceny obchodných podielov. Sťažovateľka v naväzujúcich kritických úvahách celkom opomína podstatu civilného sporového konania, ktorú jej najvyšší súd dostatočne zrozumiteľne vysvetlil s poukazom na zásady rovnosti, kontradiktórnosti konania a formálnej pravdy (body 36 a 37 napadnutého rozsudku). Uvedené zásady determinujúce zákonnosť a aj ľudsko-právnu bezvadnosť civilného súdneho procesu vylučujú sťažovateľkine argumenty o objektívnej dôkaznej núdzi, či dokonca o prenose dôkazného bremena na žalovaných. Takisto nemožno priznať úspech sťažovateľkinej argumentácii, podľa ktorej nebola spoločníčkou (ani konateľkou) predmetných obchodných spoločností a nemala prístup k všetkým relevantným údajom, a tak súdy od nej nemohli očakávať unesenie dôkazného bremena. Sťažovateľke nič nebránilo v tom, aby okresnému súdu navrhla nariadenie znaleckého dokazovania či vyžiadanie relevantných podkladov spôsobilých prispieť k presnejšej identifikácii reálnej hodnoty obchodných podielov v čase ich prevodu.

23. K námietke sťažovateľky, podľa ktorej žalovaný 2 previedol na žalovanú 1 obchodný podiel vo veľkosti 2/5, teda 40 %, hoci ako prevodca v tom čase mal v predmetnej spoločnosti obchodný podiel len vo výške 38 %, ústavný súd uvádza, že okresný súd i krajský súd zrozumiteľne dôvodili, že ide o zrejmu nesprávnosť (omyl), ktorá je spôsobilá mať za následok neplatnosť zmluvy len v časti prevyšujúcej skutočný podiel žalovaného 2 podľa § 41 Občianskeho zákonníka, a to aj s ohľadom na zvyšný obsah zmluvných dojednaní, ktoré neurčitosť v miere odôvodňujúcej absolútnu neplatnosť nepodporovali. Nadväzne potom aj záver najvyššieho súdu (bod 34 napadnutého rozsudku) zdôrazňujúci doktrínu uprednostnenia platnosti právneho úkonu pred jeho neplatnosťou primerane dopĺňa postoj všetkých vo veci konajúcich súdov k danej sťažovateľkou nastolenej otázke. Daná sťažovateľkina námietka je preto nedôvodná.

24. Pokiaľ ide o námietku sťažovateľky založenú na východisku, podľa ktorého súdy boli povinné *ex officio* prihliadať na absolútnu neplatnosť napadnutých právnych úkonov, najvyšší súd s odkazom na prejudikatúru príliehavo vysvetlil, že na absolútnu neplatnosť právneho úkonu súd prihliada vždy len cez vedomosť o skutočnosti jemu známej z vykonaného dokazovania a nehľadá absolútnu neplatnosť nad rámec tvrdení strán. Nie je jeho úlohou vlastnými úvahami nahradiť vôľu strán, pokiaľ určité skutočnosti samy nerozporujú. Najvyšší súd zároveň zdôraznil potrebu rozlišovať medzi dôvodmi neplatnosti, ktoré musia byť stranou sporu tvrdené (nedostatok vôle, rozpor s dobrými mravmi a pod.), a ostatnými, na ktoré súd prihliada z úradnej povinnosti (nedostatok formy, neurčitosť, spôsobilosť subjektu zmluvu uzavrieť, rozpor zmluvy so zákonom a pod.). Tým boli zodpovedané výhrady sťažovateľky, ktorá od nižších súdov zjavne očakávala aktívny prístup pri vyhľadávaní dôvodov absolútnej neplatnosti oboch zmlúv.

25. Ústavný súd z obsahu meritórnych rozhodnutí súdov nezistil, že by dôvodom sťažovateľkinho neúspechu bol ich záver, že napadla neplatnosť právnych úkonov až v roku 2014. Okresný súd ani krajský súd nespochybnili podanie žaloby už v roku 2007, ale jej procesná perfektnosť v rovine nároku na neplatnosť oboch zmlúv nastala až v roku 2014 a 2015 a až vtedy sa stala spôsobilou vyvolať prerušenie plynutia premlčacej doby v zmysle § 112 Občianskeho zákonníka. Nekorektná je aj argumentácia sťažovateľky, podľa ktorej okresný súd špecifikáciu podania, na ktorú ju vyzval, vyhodnotil v rozpore s jej vôľou ako zmenu petitu. Z obsahu rozsudku okresného súdu vyplýva, že v roku 2007 sťažovateľka podala žalobu o určenie neplatnosti sporných zmlúv a o určenie ich neúčinnosti voči nej. V roku 2016 potom žalobu upravila tak, že navrhla už len určenie neplatnosti zmlúv. Je teda zjavné, že neplatnosť zmlúv bola predmetom konania od roku 2007 a neúspech sťažovateľky nespočíval v tom, že by žalobu o neplatnosť podala až v roku 2014, ale v tom, že ju procesne nestvárnila perfektne, teda tak, aby jej podanie v roku 2007 zabránilo premlčaniu práva uplatniť relatívnu neplatnosť zmlúv z dôvodu absencie súhlasu sťažovateľky ako manželky žalovaného 2. K tomu ústavný súd už len dopĺňa, že súdom uvedené premlčanie nijako nebránilo v skúmaní namietanej absolútnej neplatnosti a tej o požiadavke učinili v potrebnej miere zadosť.

IV.2 K namietanému porušeniu základného práva nebyť odňatý zákonnému sudcovi (čl. 48 ods. 1 ústavy):

26. K predmetnej námietke, ktorá sa svojou povahou vzťahuje výlučne na rozhodovanie najvyššieho súdu v dovolacom konaní, ústavný súd predosiela, že právne okolnosti sťažovateľkinej veci sa hmotnoprávne ocitajú na rozhraní občianskeho práva (neplatnosť právnych úkonov)

a obchodného práva (prevody obchodných podielov). V tejto súvislosti ústavný súd upozorňuje, že žaloba bola v roku 2007 podaná nielen o určenie neplatnosti zmlúv, ale aj o určenie ich neúčinnosti, čo logicky viedlo k prideleniu danej veci do civilnoprávneho registra vecí na okresnom súde, a tým predznamenal rovnaké zadelenie aj podaného odvolania. Na najvyšší súd však bola vec pridelená už len s neplatnosťou zmlúv ako predmetom konania, čím naznačená hraničná povaha veci zosilnela. Preto samotná skutková okolnosť, že v základnom konaní bola vec sťažovateľky vedená v registri civilných vecí a na dovolacom súde v obchodnoprávnom registri, nevyvoláva pochybnosti z hľadiska základného práva sťažovateľky zaručeného čl. 48 ods. 1 ústavy.

27. V ďalšej rovine sťažovateľka svoju argumentáciu odvíja od základného skutkového východiska, podľa ktorého vec sťažovateľky bola po nápade na najvyšší súd najprv pridelená senátu občianskoprávneho kolégia a až následne došlo k jej prideleniu senátu obchodnoprávneho kolégia. K tomu ústavný súd uvádza, že uvedené skutkové tvrdenia sťažovateľka nijako nepreukazuje. Jej ústavná sťažnosť v tejto časti trpí nedostatkom dôkazov preukazujúcich relevantné skutkové tvrdenia, hoci to zákon o ústavnom súde v § 43 ods. 1 vyžaduje. Už len z tohto dôvodu neprichádza do úvahy vyhodnotiť uvedenú skutkovú argumentáciu sťažovateľky ako odôvodňujúcu prijatie ústavnej sťažnosti v predmetnej časti na ďalšie konanie.

28. Ústavný súd však *obiter dictum* dodáva, že rozvrhy práce najvyššieho súdu verejne dostupné na jeho oficiálnom webovom sídle stabilne (aj v rokoch 2023 a 2024) obsahovali pravidlo, podľa ktorého pre rozdelenie práce medzi jednotlivé kolégiá najvyššieho súdu je rozhodujúca právna povaha veci, ktorú má najvyšší súd prerokovať a rozhodnúť. Ak bola vec pridelená v rozpore s uvedeným pravidlom, môže byť na návrh predsedu kolégia prevedená podľa pokynu, resp. rozhodnutia predsedu najvyššieho súdu do iného kolégia. Práve hraničná povaha predmetu konania o sťažovateľkinej žalobe niesla v sebe potenciál pochybností o správnosti zaradenia jej dovolania do kategórie občianskoprávnych vecí, čo mohlo následne vyústiť do pridelenia senátu obchodnoprávneho kolégia. Ústavný súd však nemal dôvod naznačené okolnosti podrobnejšie preverovať, keďže sťažovateľka nepreukázala východiskové skutkové tvrdenie.

29. Z uvedených dôvodov ústavný súd odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľky ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde už pri jej predbežnom prerokovaní, pretože dospel k záveru, že je vylúčené, aby po jej prípadnom prijatí na ďalšie konanie mohol dospieť k vyhovujúcemu výroku.

30. Vzhľadom na odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku bolo už bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky prednesenými v sťažnostnom petite (zrušenie rozhodnutí, vrátenie veci na ďalšie konanie, náhrada trov), ako aj jej návrhom na odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku krajského súdu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. decembra 2025

Robert Šorl
predseda senátu